

ПЛАТФОРМА 8
ПРОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАВИЧОК ТА ПІДХОДІВ ДО
СТАЛОЇ БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ В
УКРАЇНІ (ERASMUS+ «PESAB»)

УДК 330.341.1:338.43

Ольшанська О. В., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ТРАНСФЕР ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗНАНЬ І НАВИЧОК У СФЕРІ
СТАЛОЇ БІОЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ

Сучасний етап трансформації світової економіки характеризується переходом до моделі сталого розвитку, у межах якої біоекономіка виступає одним із ключових драйверів інноваційних змін. Європейський Союз сформував системну політику розвитку сталої біоекономіки, що базується на інтеграції екологічних, економічних та соціальних пріоритетів, а також на широкому використанні інновацій, цифрових технологій і міждисциплінарних знань [1-5]. У цьому контексті трансфер європейських знань і навичок у сфері біоекономіки набуває стратегічного значення для України як інструмент прискорення структурної модернізації економіки та підвищення її конкурентоспроможності.

Європейська модель біоекономіки передбачає ефективне використання біологічних ресурсів, розвиток біотехнологій, формування циркулярних виробничих систем та мінімізацію негативного впливу на довкілля. Важливим елементом цієї моделі є розвиток компетентностей, що включають не лише професійні знання, а й інноваційне мислення, екологічну відповідальність, цифрові навички та здатність до міжсекторальної взаємодії. Саме тому трансфер знань розглядається не як просте копіювання європейського досвіду, а як адаптивний процес інтеграції передових практик у національну систему економічного розвитку. Ключовими напрямками трансферу знань у сфері сталої біоекономіки є освітній, науково-дослідний, інституційний та технологічний. Освітній компонент передбачає імплементацію європейських освітніх стандартів, розвиток міждисциплінарних програм, орієнтованих на поєднання економіки, екології та технологій, а також впровадження сучасних методів навчання, зокрема проблемно-орієнтованого та проектного підходів [1; 3; 4].

Важливу роль відіграють програми академічної мобільності, спільні магістерські та докторські програми, а також участь українських ЗВО у міжнародних освітніх ініціативах.

Науково-дослідний трансфер знань реалізується через інтеграцію українських наукових установ у європейський дослідницький простір, зокрема через участь у програмах Horizon Europe, Erasmus+ та інших міжнародних проектах, що сприяє підвищенню рівня наукових досліджень, доступу до сучасної дослідницької інфраструктури та формуванню міжнародних наукових мереж [2; 3; 5]. Важливим результатом є також комерціалізація наукових розробок, що забезпечує перехід від фундаментальних досліджень до практичного впровадження інновацій у виробництво. Інституційний аспект трансферу знань полягає у гармонізації національної нормативно-правової бази з європейськими стандартами у сфері біоекономіки, сталого розвитку та екологічної політики, який включає імплементацію принципів Європейського зеленого курсу, розвиток системи екологічного регулювання, стимулювання інноваційної діяльності та підтримку «зелених» інвестицій. Формування ефективних інституцій забезпечує створення сприятливого середовища для розвитку біоекономічних ініціатив та залучення міжнародних інвестицій.

Технологічний трансфер охоплює впровадження сучасних біотехнологій, цифрових рішень, інструментів штучного інтелекту, а також розвиток інноваційних кластерів і технологічних платформ. У країнах ЄС значна увага приділяється створенню біоекономічних кластерів, які об'єднують наукові установи, бізнес та органи влади, забезпечуючи ефективну взаємодію між різними учасниками інноваційного процесу. Для України розвиток таких кластерів є перспективним напрямом, що дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів, прискорити впровадження інновацій та забезпечити регіональний розвиток. Особливу роль у процесі трансферу знань відіграє формування компетентнісної екосистеми, яка об'єднує освіту, науку, бізнес та державу. Така екосистема забезпечує безперервний розвиток людського капіталу, сприяє генерації нових знань та їх трансформації у практичні рішення, що базується на принципах відкритості, інноваційності та міждисциплінарності, що відповідає сучасним викликам глобальної економіки.

У контексті України трансфер європейських знань і навичок у сфері сталої біоекономіки повинен враховувати специфіку національної економіки, зокрема високий потенціал аграрного сектору, наявність значних природних ресурсів та потребу у післявоєнному відновленні. Адаптація європейського досвіду передбачає не лише запозичення окремих інструментів, а й формування власної

моделі біоекономіки, яка враховує національні пріоритети та можливості. Одним із ключових напрямів адаптації є розвиток агробіоекономіки, що передбачає впровадження інноваційних технологій у сільському господарстві, розвиток біоенергетики, використання відходів як вторинних ресурсів та створення замкнених виробничих циклів, що дозволить підвищити ефективність використання ресурсів, зменшити екологічне навантаження та створити нові можливості для економічного зростання. Синергія між трансфером знань, розвитком компетентностей та впровадженням інновацій формує основу для переходу України до сталої біоекономіки. У цьому контексті важливим є формування партнерських відносин між українськими та європейськими інституціями, розвиток спільних проєктів, обмін досвідом та створення платформ для взаємодії [1-5]. Ефективність трансферу знань значною мірою залежить від здатності національної економіки до їх адаптації та інтеграції, що потребує розвитку інноваційної інфраструктури, підвищення рівня інвестицій у науку та освіту, а також формування сприятливого бізнес-середовища.

Таким чином, трансфер європейських знань і навичок у сфері сталої біоекономіки виступає ключовим чинником інноваційного розвитку України, забезпечуючи підвищення конкурентоспроможності, сталий економічний розвиток та інтеграцію у європейський економічний простір. Реалізація цього процесу потребує системного підходу, що включає розвиток освіти, науки, інституцій та технологій, а також активну участь усіх зацікавлених сторін у формуванні ефективної біоекономічної моделі.

Література

1. Будякова, О. Ю. (2025). Смарт міста в контексті зеленого та цифрового переходу. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 1(55), 643–660. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1\(55\)-643-660](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1(55)-643-660).
2. Вострякова, В. І. (2023). Біоекономіка як комплексна система забезпечення сталого розвитку країни. *Бізнес Інформ*, 1, 167–177. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-167-177>.
3. Пузирьова, П. В., & Ольшанська, О. В. (2025). Теоретико-методологічні засади трансформації бізнес-моделей в контексті сталого розвитку у сфері біоекономіки, урбанізації та цифровізації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(7), 158-170. [https://doi.org/10.60022/2\(7\)-18S](https://doi.org/10.60022/2(7)-18S).
4. Методи викладання сталої біоекономіки=Methods of teaching sustainable bioeconomy : навч. посіб. / П. В. Пузирьова. – Київ : КНУТД, 2026. – 108 с. (Видання з паралельним текстом). – Текст укр., англ. – ISBN 978-617-7763-66-5. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/33540>.

5. Овсяннікова, Н. В. (2019). Використання концепції біоекономіки у формуванні пріоритетів стратегії регіонального розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*, 11, 138-146. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-11-5368>.

УДК 338.43:339.92

Пузирьова П. В., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТІСНОЇ ЕКОСИСТЕМИ СТАЛОЇ БІОЕКОНОМІКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА АДАПТАЦІЯ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується глибокими структурними трансформаціями, пов'язаними з переходом до моделі сталого розвитку, декарбонізації виробництва та інтеграції принципів циркулярної економіки. У цьому контексті біоекономіка виступає одним із ключових драйверів економічного зростання, що базується на раціональному використанні біоресурсів, інноваційних біотехнологіях та інтеграції екологічних принципів у господарську діяльність [1-4]. Водночас ефективне функціонування біоекономіки неможливе без формування відповідної компетентісної екосистеми, яка охоплює освітні інституції, науково-дослідні центри, бізнес-структури, державні органи та інноваційні платформи. Європейський Союз сформував комплексну політику розвитку біоекономіки, що реалізується через стратегії, зокрема Bioeconomy Strategy та European Green Deal, де значна увага приділяється саме формуванню компетентісної екосистеми, яка забезпечує підготовку фахівців нового покоління [4].

Європейська модель базується на таких ключових елементах:

– інтеграція освіти, науки та бізнесу – у країнах ЄС активно функціонують біоекономічні кластери, які поєднують університети, дослідницькі установи та підприємства, що сприяє трансферу знань і формуванню практично орієнтованих компетенцій;

– компетентісний підхід до освіти – освітні програми орієнтовані на формування міждисциплінарних навичок: біотехнологічних, економічних,